

Aasta puu 2009

Harilik sarapuu

Corylus avellana

Rahvasuus: särakas pähkmepuu, sarap, pähklipuu

Sugukond: kaselised

Perekond: sarapuu

Kõrgus kuni 8 m

Eluiga kuni 80 aastat

Levinud Kesk- ja Lõuna-Euroopas. Tavaline kogu Eestis, enam Lääne- ja Põhja-Eestis. Varakevadel on tähtis meetaim. Kuulub pinnast parandavate liikide hulka.

Isasõied on koondunud rippuvatesse urbadesse. Emasõied on suletud pungad. Õitseb märtsis ja aprillis enne lehistumist. Sarapuu on tuultolmleja. Vili on kujult piklik või ümmargune, pikkus kuni 1,8 cm. Valmivad augusti lõpuls või septembris. Viljad on söödavad.

Puit punakasvalge, painduv, vastupidav. Poleerimisel saab kauni ilme ja seetõttu kasutatakse sarapuud mööbli valmistamiseks ja viimistlemiseks. Sirgeid noori tüvesid on kasutatud tünnivitsadeks ning peenemaid ka punumiseks. Puidust saadakse joonistussütt.

Söögiks tarvitatakse pähklite sees olevaid lihakaid seemneid. Pähklitest valmistatakse kompvekke, halvaad, pähklivõid ja palju muudki. Pähkliõli on väga hinnatud paljude toidumeistrite hulgas, kuid seda kasutatakse ka kaunite värvide ning ilusa läikega lakkide segamiseks.